

This Question Paper consists of 30 questions and 8 printed pages.
ह्या प्रश्नपत्रिके एकूण 30 प्रश्न आणि 8 छपील पाने आहेत.

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

अनुक्रमांक

Code No. 60/S/A/M
कोड नं.

Set - **A**

BUSINESS STUDIES
(व्यवसायिक अध्ययन)
(215-M)

Day and Date of Examination
(परीक्षेचा दिवस आणि तारीख)

Signature of Invigilators 1. _____
(निरीक्षकाची सही)
2. _____

General Instructions :

- 1 Candidate must write his/her Roll Number on the first page of the Question Paper.
- 2 Please check the Question Paper to verify that the total pages and the total number of questions contained in the Question Paper are the same as those printed on the top of the first page. Also check to see that the questions are in sequential order.
- 3 For the objective type of questions, you have to choose any **one** of the four alternatives given in the question i.e. (A), (B), (C) or (D) and indicate your correct answer in the Answer-Book given to you.
- 4 All the questions including objective type questions are to be answered within the allotted time and no separate time limit is fixed for answering objective type questions.
- 5 Making any identification mark in the Answer-Book or writing Roll Number anywhere other than the specified places will lead to disqualification of the candidate.
- 6 Write your Question Paper code No. **60/S/A/M-A** on the Answer-Book.
- 7 The Question Paper is bilingual. In case of doubt, the English version should be considered as authentic.

सामान्य सूचना :

- 1** परीक्षार्थीने प्रश्नपत्रिकेच्या प्रथम पृष्ठावर आपला अनुक्रमांक लिहावा.
- 2** कृपया प्रश्न-पत्र तपासून पहा. एकूण पृष्ठांची संख्या छापलेली आहे तेवढेच प्रश्न क्रमाने आहेत का ते पहा.
- 3** बहुपर्यायी प्रश्नांचे उत्तर लिहिताना दिलेल्या पर्यायांपैकी अचूक पर्याय (A), (B), (C) किंवा (D) निवडून उत्तरपत्रिकेत लिहा.
- 4** बहुपर्यायी प्रश्नांची उत्तरे निर्धारित वेळेतच द्यावयाची आहेत यासाठी जास्त वेळ दिला जाणार नाही.
- 5** उत्तर-पत्रिकेत उमेदवाराची ओळख होईल किंवा योग्य त्या जागे व्यतिरिक्त बैठक क्रमांक लिहिणाऱ्या उमेदवारास अपात्र ठरविण्यात येईल.
- 6** आपल्या उत्तर-पत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेचा कोड संख्या **60/S/A/M-A** अवश्य लिहावा.
- 7** प्रश्नपत्रिका दोन भाषांमध्ये आहे. प्रश्नांबाबत काही शंका असल्यास इंग्रजी रूपांतर प्रमाणभूत मानावे.

BUSINESS STUDIES

(व्यवसायिक अध्ययन)

(215-M)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- Note :** (1) Answer **all** the questions.
(2) **Marks** allotted for each question are indicated against it.

- सूचना :** (1) सर्व प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
(2) प्रत्येक प्रश्नाच्या समोर त्याचे गुण दर्शविले आहेत.

- 1 Which form of business organization can be formed with a minimum of ten members having limited liability ? 1
- (A) Partnership (B) Private Ltd. Company
(C) Public Ltd. Company (D) Co-operative Society
- कमीत कमी दहा सभासद एकत्र येऊन मर्यादित देयता स्वीकारून कोणत्या व्यवसाय संघटनेची स्थापना करतात ?
- (A) भागीदारी (B) खाजगी मर्यादित कंपनी
(C) सार्वजनिक मर्यादित कंपनी (D) सहकारी संस्था
- 2 Which one of the following types of warehouses is used to store imported goods for which import duty is yet to be paid ? 1
- (A) Public warehouses (B) Government warehouses
(C) Bonded warehouses (D) Co-operative warehouses
- आयातकर भरण्यापूर्वी आयात माल साठवून ठेवण्यासाठी वापरले जाणारे गोदाम कोणते ?
- (A) सार्वजनिक गोदाम (B) सरकारी गोदाम
(C) करदेय गोदाम (D) सहकारी गोदाम

3 Which is not an advantage of Rail transport ? 1

- (A) It is relatively faster than road transport.
- (B) It is suitable for carrying heavy goods in large quantities over long distance.
- (C) It is a flexible mode of transport.
- (D) It is a convenient mode of transport for travelling long distances.

खालील पैकी रेल्वे वाहतूकीचा फायदा / गुण नाही ?

- (A) रस्ते वाहतूकी पेक्षा वेगवान आहे.
- (B) अवजड माल मोठ्याप्रमाणात लाब अंतरावर वाहून नेण्यासाठी सोईस्कर आहे.
- (C) हा वाहतूकीचा लवचिक मार्ग आहे.
- (D) दूर अंतरावरील प्रवासासाठी हा वाहतूकीचा सोईस्कर प्रकार आहे

4 Which of the following mode of transport is most suitable to transport perishable commodities over a short distance ? 1

- (A) Rail Transport (B) Road Transport
- (C) Water Transport (D) Air Transport

खालील पैकी वाहतूकीचा कोणता प्रकार नाशवंत माल जवळच्या अंतरासाठी वाहून नेण्यासाठी सोईस्कर आहे.

- (A) रेल्वे वाहतूक (B) रोड / रस्ते वाहतूक
- (C) जल वाहतूक (D) हवाई वाहतूक

5 Which of the following is NOT an example of Non-store retailing ? 1

- (A) Mail order business (B) Tele-shopping
- (C) Multiple shops (D) Internet shopping

मालाचा साठा न करता किरकोळ व्यापाराचे खालील पैकी उदाहरण नाही.

- (A) टपाल विक्री व्यवसाय (B) टेली-शॉपिंग
- (C) विविध शाखा दूकान (D) ईंटरनेट शॉपिंग

- 6 'Shoppers' Stop', 'Spencer' and 'Kid's Kemp' are some examples of : 1
 (A) Super Bazar (B) Multiple Shops
 (C) Factory Outlet (D) Departmental Store
 'शॉपर्स स्टॉप' 'स्पेन्सर्स' अँड 'किड्स' हे खालील पैकी कोणते उदाहरण आहे ?
 (A) सुपर बाजार (B) बहुशाखा दूकान
 (C) फॅक्टरी आऊटलेट (D) एकछती दूकान
- 7 A document which contains the details of the transaction and the amount to be received is known as : 1
 (A) Quotation (B) Invoice
 (C) Despatch Note (D) Letter of Advice
 वाहतूक खर्च व मीलणारी रक्कम ही खालील पैकी कोणत्या दस्तऐवजात समाविष्ट असते ?
 (A) कोटेशन (B) बीजक
 (C) जाणारे पत्र (D) सूचना पत्र
- 8 Sachin purchased a new car for ₹ 11 lakh and found its engine being defective. Despite many complaints, the defect was not rectified. Suggest him the appropriate authority to file his complaint under Consumer Protection Act. 1
 (A) District Forum (B) State Commission
 (C) National Commission (D) High Court
 सचीन ने अकरा लाखांची नवीन कार खरेदी केली. गाडीच्या इंजीन मध्ये अनेक दोष आढळून आले. अनेक वेळा तक्रार करून सुद्धा दोष दूर झाले नाहीत.
 ग्राहक संरक्षण कायद्यानुसार त्याने कोणत्या अधिका-याकडे तक्रार केली पाहिजे ते सूचवा.
 (A) जिल्हा मंच (B) राज्य आयोग
 (C) राष्ट्रीय आयोग (D) उच्च न्यायालय
- 9 Consumerism is a movement started by : 1
 (A) Government (B) Consumers
 (C) Producers (D) Society
 ग्राहकवाद ही चळवळ सुरू केली.
 (A) सरकार (B) ग्राहक
 (C) उत्पादक (D) समाज

- 10 Self employment means : 1
- (A) Serving another person for wages or salary
(B) Completing a technical course
(C) Engaging in an economic activity and managing it on his own
(D) Working as an employee
- स्वयंरोजगार म्हणजे –
- (A) पगार किंवा मजुरीसाठी दूसऱ्याकडे काम करणे.
(B) तांत्रिक अभ्यासक्रम पूर्ण करणे.
(C) स्वतः आर्थिक कार्याचे संघटन व व्यवस्थापन करणे.
(D) नोकरी करणे.
- 11 In employment, there are certain terms and conditions. Enumerate them. 3
- रोजगारात काही अटी व शर्ती असतात स्पष्ट करा.
- 12 Niranjan is running his business in a traditional way. He wants to switch over to E-commerce. Explain him any three advantages of E-commerce. 3
- निरंजन, पारंपारीक पद्धतिने त्याचा व्यवसाय करीत होता. तो त्याचा व्यवसाय ई-कॉमर्स पद्धतीने करू इच्छितो. ई-कॉमर्सचे कोणतेही तीन फायदे त्यास सूचवा.
- 13 Give any three differences between banks and money lenders. 3
- बँक व सावकार यांच्यातील कोणतेही तीन फरक सूचवा / सांगा.
- 14 A business person is to employ some sales persons to promote sales. What qualities should these persons possess ? Explain any three such qualities. 3
- विक्री वाढविण्यासाठी व्यावसायिक काही विक्रेत्यांची नेमणूक करू इच्छितो. त्या विक्रेत्यांकडे कोणते गुणधर्म असले पाहिजेत. कोणतेही तीन गुणधर्म स्पष्ट करा.
- 15 Briefly explain the role of businessmen and Government to ensure effective consumer protection. 3
- कार्यक्षम ग्राहक संरक्षणासाठी व्यावसायिक व सरकार यांच्या भूमिका स्पष्ट करा.

- 16 State any four advantages of 'Joint Stock Companies'. 4
संयुक्त भांडवली मंडळीचे कोणतेही चार फायदे सांगा.
- 17 A factory owner gets her stock of goods insured, but she hides the fact that the 'Electricity Board' has issued her a 'Warning letter' to get wiring of her factory changed. Later on, the factory catches fire due to short circuit. Can she claim compensation ? Give the name of the principle involved in support of your answer and also explain the principle. 4
एका कारखान्याच्या मालकाने त्याच्या गोदामात असलेल्या मालाचा विमा उतरविला. परंतु त्याला त्याच्या कारखान्यातील वायरिंग बदलण्याची सूचना विद्युत मंडळाने दिली होती ही माहिती त्याने विमा कंपनी पासून लपवून ठेवली त्या नंतर त्याच्या कारखान्यास शॉर्ट सर्किट मुळे आग लागली. तो नुकसान भरपाई साठी दावा करू शकेल काय ? असे विमा तत्व सूचवा की त्यामुळे त्याची मागणी अमान्य होईल. ते विमा तत्व स्पष्ट करा.
- 18 Explain granting of (a) Loans and (b) Advances as functions of Commercial Banks. 4
व्यावसायिक बँकेची (a) कर्ज (b) अगाऊ रक्कम (Advances) कार्य स्पष्ट करा.
- 19 Explain any four functions of wholesalers. 4
घाऊक व्यापाऱ्यांची कार्ये स्पष्ट करा.
- 20 Explain the following methods of sale : 4
(i) Hire Purchase Basis
(ii) Sale on Approval Basis
विक्रीच्या खालील पद्धती स्पष्ट करा.
(i) भाडे खरेदी पद्धत
(ii) पसंतीनुसार विक्री
- 21 Define sole proprietorship. Briefly explain any three characteristics of sole proprietorship. 5
एकल व्यापारी संघटनेची व्याख्या द्या. एकल व्यापारी संघटनेची कोणतीही तीन वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

- 22 Give any two examples of Multinational Companies. State any four advantages of Multinational Companies. 5
 बहुराष्ट्रीय कंपण्यांची दोन उदाहरणे देऊन चार लाभ स्पष्ट करा.
- 23 Write the names of types of communication. Explain any two barriers to effective communication. 5
 संदेशवहनाचे (दळणवळण) प्रकार सांगून परिणामकारक संदेशवहनाचे कोणतेही दोन अवरोध स्पष्ट करा.
- 24 Non-Government Organizations have undertaken various activities as part of the consumer movement. Mention any five functions performed by them. 5
 ग्राहक चळवळीचा भाग म्हणून अशासकीय संस्था विविध कार्ये हाती घेतात. अशासकीय संस्थानी पूर्ण केलेली कोणतेही पाच कार्ये स्पष्ट करा.
- 25 Explain any five possible areas of self-employment. 5
 स्वयंरोजगाराची कोणतेही पाच संभाव्य क्षेत्र स्पष्ट करा.
- 26 State any four responsibilities of an owner towards business. 6
 मालका प्रती व्यावसाय संघटनेच्या कोणत्याही चार जबाबदाऱ्या / देयता स्पष्ट करा.
- 27 Warehousing is a very important auxiliary to trade. Justify its need by giving any four reasons. 6
 संग्रहण हे एक महत्वाचे व्यवसाय पूरक साधन आहे. कोणतेही चार कारणे स्पष्ट करा.
- 28 Give any four differences between wholesalers and retailers. 6
 घाऊक व्यापारी व किरकोळ व्यापारी यांच्यातील कोणतेही चार फरक स्पष्ट करा.
- 29 State any three rights of consumers as recognized by 'Consumer Protection Act'. 6
 ग्राहक संरक्षण कायद्याने मान्य केलेले कोणतेही तीन ग्राहकांचे अधिकार स्पष्ट करा.
- 30 Describe any four qualities of a successful entrepreneur. 6
 यशस्वी उद्योजकाचे कोणतेही चार गुण / गुणधर्म / गुणवत्ता / स्पष्ट करा.

